

I. Disposicións xerais

XEFATURA DO ESTADO

II

15411 *LEI 27/2003, do 31 de xullo, reguladora da orde de protección das vítimas da violencia doméstica. («BOE» 183, do 1-8-2003.)*

JUAN CARLOS I

REI DE ESPAÑA

Saiban tódolos que a viren e a entenderen que as Cortes Xerais aprobaron e eu sanciono a seguinte lei.

EXPOSICIÓN DE MOTIVOS

I

A violencia exercida no contorno familiar e, en particular, a violencia de xénero constitúe un grave problema da nosa sociedade que esixe unha resposta global e coordinada por parte de tódolos poderes públicos. A situación que orixinan estas formas de violencia transcede o ámbito meramente doméstico para converterse nunha lacra que afecta e involucra toda a cidadanía. Resulta imprescindible por iso arbitrar novos e máis eficaces instrumentos xurídicos, ben articulados tecnicamente, que atallen desde o inicio calquera conducta que no futuro poida dexenerar en feitos aínda máis graves. É necesaria, en suma, unha acción integral e coordinada que xunte tanto as medidas cautelares penais sobre o agresor, isto é, aquelas orientadas a impedi-la realización de novos actos violentos, como as medidas protectoras de índole civil e social que eviten o desamparo das vítimas da violencia doméstica e dean resposta á súa situación de especial vulnerabilidade.

Con este propósito, o pasado 22 de outubro de 2002 o Pleno do Congreso dos Deputados acordou crear no seo da Comisión de Política Social e Emprego unha subcomisión co fin de «... formular medidas lexislativas que dean unha resposta integral fronte á violencia de xénero...». Entre as conclusións máis relevantes desta subcomisión destaca precisamente a proposta, apoiada polo Ministerio de Xustiza, de creación e regulación dun novo instrumento denominado orde de protección ás vítimas da violencia doméstica.

Esta iniciativa responde a unha inquietude que se veu manifestando en diversos documentos e informes de expertos, tanto nacionais (Consello Xeral do Poder Xudicial, Instituto da Muller, Fiscalía Xeral do Estado, etc.), como de organismos supranacionais (ONU, Consello de Europa, institucións da UE). A dita inquietude foi formulada polas Cortes Xerais como «... a necesidade dunha resposta integral, a coordinación como prioridade absoluta...» no recente informe do relatorio constituído no seo da Comisión Mixta de Dereitos da Muller, que fixeron seu os plenos do Congreso dos Deputados e do Senado. Con esta lei dáselle cumprimento a este mandato unánime das Cortes Xerais.

A orde de protección das vítimas da violencia doméstica unifica os distintos instrumentos de amparo e tutela das vítimas destes delitos e faltas. Pretende que a través dun rápido e sinxelo procedemento xudicial, substanciado ante o xulgado de instrucción, poida obter a vítima un estatuto integral de protección que concentre de forma coordinada unha acción cautelar de natureza civil e penal. Isto é, unha mesma resolución xudicial que incorpore conxuntamente tanto as medidas restrictivas da liberdade de movementos do agresor para impedi-la súa nova aproximación á vítima, como as orientadas a lles proporcionar seguridade, estabilidade e protección xurídica á persoa agredida e máis á súa familia, sen necesidade de espera-la formalización do correspondente proceso matrimonial civil. A orde xudicial de protección suporá, pola súa vez, que as distintas administracións públicas, estatal, autonómica e local, activen inmediatamente os instrumentos de protección social establecidos nos seus respectivos sistemas xurídicos. Niso consiste, precisamente, o seu elemento máis innovador.

Co fin de facer efectivas as medidas incorporadas á orde de protección, deseñouse un procedemento especialmente sinxelo, accesible a tódalas vítimas da violencia doméstica, de modo que tanto estas coma os seus representantes legais ou as persoas do seu contorno familiar máis inmediato poidan solicitala sen formalismos técnicos ou custos engadidos. Así mesmo, a nova orde de protección hase poder obter de forma rápida, xa que non haberá unha protección real á vítima se aquela non é activada coa máxima celeridade. Para iso, continuando na liña inaugurada pola Lei 38/2002, do 24 de outubro, pola que se regula o procedemento de axuízamento rápido de determinados delitos e faltas, esta regulación decántase por atribuírle a competencia para adopta-la orde de protección ó xuíz de instrucción en funcións de garda. A decisión xudicial deberá substanciarse de maneira menos perturbadora no seo do proceso penal en curso, sexa cal for a súa natureza e características. Para estes efectos posibilitábase que a audiencia xudicial do presunto agresor coincida coa comparecencia prevista no artigo 504 bis 2 da Lei de axuízamento criminal, cando esta sexa procedente pola gravidade dos feitos ou as circunstancias concorrentes, con audiencia prevista no artigo 798 de se trataren causas tramitadas de acordo co procedemento de axuízamento rápido, ou co acto do xuízo de faltas, se é o caso.

Finalmente, a nova lei dá carta de natureza ó rexistro central para a protección das vítimas da violencia doméstica, ó que terán acceso inmediato tódalas ordes de protección dictadas por calquera xulgado ou tribunal e no que se anotarán, ademais, os feitos relevantes para efectos de protección ás vítimas destes delitos e faltas.

Artigo primeiro.

Modifícase o artigo 13 da Lei de axuízamento criminal, que queda redactado nos seguintes termos:

«Considéranse como primeiras dilixencias a de consigna-las probas do delicto que poidan desaparecer, a de recoller e poñer en custodia canto conduza á súa comprobación e á identificación do delincuente, a de deter, se é o caso, os presuntos responsables do delicto, e a de protexe-los ofendidos ou prexudicados por isto, os seus familiares ou outras persoas, podendo acordarse para tal efecto as medidas cautelares ás que se refire o artigo 544 bis ou a orde de protección prevista no artigo 544 ter desta lei.»

Artigo segundo.

Engádesse un novo artigo 544 ter na Lei de axuizamento criminal, redactado nos seguintes termos:

«1. O xuíz de instrucción dictará orde de protección para as vítimas de violencia doméstica nos casos en que, existindo indicios fundados da comisión dun delicto ou falta contra a vida, integridade física ou moral, liberdade sexual, liberdade ou seguridade dalgunha das persoas mencionadas no artigo 153 do Código penal, resulte unha situación obxectiva de risco para a vítima que requira a adopción dalgunha das medidas de protección reguladas neste artigo.

2. A orde de protección será acordada polo xuíz de oficio ou por instancia da vítima ou persoa que teña con ela algunha das relacións indicadas no punto anterior, ou do Ministerio Fiscal.

Sen prexuízo do deber xeral de denuncia previsto no artigo 262 desta lei, as entidades ou organismos asistenciais, públicos ou privados, que tiveran coñecemento dalgún dos feitos mencionados no punto anterior deberán poñelos inmediatamente en coñecemento do xuíz de garda ou do Ministerio Fiscal co fin de que se poida incoar ou insta-lo procedemento para a adopción da orde de protección.

3. A orde de protección poderá solicitarse directamente ante a autoridade xudicial ou o Ministerio Fiscal, ou ben ante as forzas e corpos de seguridade, as oficinas de atención á vítima ou os servizos sociais ou institucións asistenciais dependentes das administracións públicas. A dita solicitude deberá ser remitida de forma inmediata ó xuíz competente. No caso de se suscitaren dúbidas acerca da competencia territorial do xuíz, deberá iniciar e resolve-lo procedemento para a adopción da orde de protección o xuíz ante o que se solicitara esta, sen prexuízo de remitirle con posterioridade as actuacións a aquel que resulte competente.

Os servizos sociais e as institucións referidas anteriormente facilitaranlles ás vítimas da violencia doméstica ás que deban prestar asistencia a solicitude da orde de protección, poñendo á súa disposición con esta finalidade información, formularios e, se é o caso, canais de comunicación telemáticos coa Administración de xustiza e o Ministerio Fiscal.

4. Recibida a solicitude de orde de protección, o xuíz de garda, nos supostos mencionados no punto 1 deste artigo, convocará a unha audiencia urxente a vítima ou o seu representante legal, o solicitante e o agresor, asistido, se é o caso, de avogado. Así mesmo será convocado o Ministerio Fiscal.

Esta audiencia poderase substanciar simultaneamente coa prevista no artigo 504 bis 2 cando a súa convocatoria fora procedente, coa audiencia regulada no artigo 798 naquelas causas que se tramiten conforme o procedemento previsto no título III do libro IV desta lei ou, se é o caso, co acto

do xuízo de faltas. Cando excepcionalmente non fose posible celebra-la audiencia durante o servizo de garda, o xuíz ante o que fose formulada a solicitude convocará no prazo máis breve posible. En calquera caso a audiencia deberá ter lugar nun prazo máximo de 72 horas desde a presentación da solicitude.

Durante a audiencia, o xuíz de garda adoptará as medidas oportunas para evita-la confrontación entre o agresor e a vítima, os seus fillos e os restantes membros da familia. Para estes efectos disporá que a súa declaración nesta audiencia se realice por separado.

Celebrada a audiencia, o xuíz de garda resolverá mediante auto o que proceda sobre a solicitude da orde de protección, así como sobre o contido e a vixencia das medidas que incorpore. Sen prexuízo diso, o xuíz de instrucción poderá adoptar en calquera momento da tramitación da causa as medidas previstas no artigo 544 bis.

5. A orde de protección confírelle á vítima aos feitos mencionados no punto 1 un estatuto integral de protección que comprenderá as medidas cautelares de orde civil e penal recollidas neste artigo e aquelas outras medidas de asistencia e protección social establecidas no ordenamento xurídico.

A orde de protección poderá facerse valer ante calquera autoridade e Administración pública.

6. As medidas cautelares de carácter penal poderán consistir en calquera das previstas na lexislación procesual criminal. Os seus requisitos, contido e vixencia serán os establecidos con carácter xeral nesta lei. Serán adoptados polo xuíz de instrucción atendendo á necesidade de protección integral e inmediata da vítima.

7. As medidas de natureza civil deberán ser solicitadas pola vítima ou o seu representante legal, ou ben polo Ministerio Fiscal, cando existan fillos menores ou incapaces, sempre que non fosen previamente acordadas por un órgano da orde xurisdiccional civil, e sen prexuízo das medidas previstas no artigo 158 do Código civil. Estas medidas poderán consistir na atribución do uso e gozo da vivenda familiar, determina-lo réxime de custodia, visitas, comunicación e estancia cos fillos, o réxime de prestación de alimentos, así como calquera disposición que se considere oportuna co fin de apartalo menor dun perigo ou de evitalle prexuízos.

As medidas de carácter civil contidas na orde de protección terán unha vixencia temporal de 30 días. Se dentro deste prazo fose incoado por instancia da vítima ou do seu representante legal un proceso de familia ante a xurisdicción civil as medidas adoptadas permanecerán en vigor durante os trinta días seguintes ó da presentación da demanda. Neste prazo as medidas deberán ser ratificadas, modificadas ou deixadas sen efecto polo xuíz de primeira instancia que resulte competente.

8. A orde de protección seralles notificada ás partes, e comunicada polo xuíz inmediatamente, mediante testemuño íntegro, á vítima e ás administracións públicas competentes para a adopción de medidas de protección, sexan estas de seguridade ou de asistencia social, xurídica, sanitaria, psicolóxica ou de calquera outra índole. Para estes efectos establecerase regulamentariamente un sistema integrado de coordinación administrativa que garanta a axilidade destas comunicacións.

9. A orde de protección implicará o deber de informar permanentemente a vítima sobre a situación procesual do imputado así como sobre o alcance e a vixencia das medidas cautelares adoptadas.

En particular, a vítima será informada en todo momento da situación penitenciaria do agresor. Para estes efectos darase conta da orde de protección á Administración penitenciaria.

10. A orde de protección será inscrita no Rexistro Central para a Protección das Vítimas da Violencia Doméstica.

11. Naqueles casos en que durante a tramitación dun procedemento penal en curso xurda unha situación de risco para algunha das persoas vinculadas co imputado por algunha das relacións indicadas no punto 1 deste artigo, o xuíz ou tribunal que coñeza da causa poderá acordar a orde de protección da vítima de acordo co establecido nos puntos anteriores.»

Disposición adicional primeira.

O Goberno, por proposta do Ministerio de Xustiza, oídos o Consello Xeral do Poder Xudicial e a Axencia de Protección de Datos, dictará as disposicións regulamentarias oportunas relativas á organización do Rexistro Central para a Protección das Vítimas da Violencia Doméstica, así como ó réxime de inscrición e cancelación dos seus asentos e o acceso á información contida neste, asegurando en todo caso a súa confidencialidade.

Disposición adicional segunda.

O seguimento da implantación desta lei levarase a cabo por unha comisión integrada por representantes do Consello Xeral do Poder Xudicial, da Fiscalía Xeral do Estado, das profesións xurídicas e dos ministerios de Xustiza, Interior e Traballo e Asuntos Sociais, así como por unha representación das comunidades autónomas e das entidades locais.

Corresponderalle a esta comisión a elaboración de protocolos de alcance xeral para a implantación da orde de protección regulada nesta lei, así como a adopción de instrumentos adecuados de coordinación que aseguren a efectividade das medidas de protección e de seguridade adoptadas polos xuíces e tribunais e as administracións públicas competentes.

Disposición derradeira única.

Esta lei entrará en vigor o día seguinte ó da súa publicación no «Boletín Oficial del Estado».

Por tanto,

Mando a tódolos españois, particulares e autoridades, que cumpran e fagan cumprir esta lei.

Palma de Mallorca, 31 de xullo de 2003.

JUAN CARLOS R.

O presidente do Goberno,
JOSÉ MARÍA AZNAR LÓPEZ

MINISTERIO DE AGRICULTURA, PESCA E ALIMENTACIÓN

15478 REAL DECRETO 1048/2003, do 1 de agosto, sobre ordenación do sector pesqueiro e axudas estruturais. («BOE» 184, do 2-8-2003.)

A Lei 3/2001, do 26 de marzo, de pesca marítima do Estado, no seu título II, establece a normativa básica de ordenación do sector pesqueiro o desenvolvemento

da cal se trata de abordar neste real decreto, naqueles aspectos que están afectados pola recente reforma da política pesqueira común.

O Regulamento (CE) n.º 2369/2002 do Consello, do 20 de decembro de 2002, modifica o Regulamento (CE) n.º 2792/1999 do Consello, do 17 de decembro de 1999, polo que se definen as modalidades e condicións das intervencións comunitarias con finalidade estrutural no sector da pesca, e regula de forma preferente a modificación relativa á flota pesqueira na súa vertente de construción, renovación, equipamento e modernización dos buques pesqueiros e as súas axudas vinculadas ó Instrumento Financeiro de Orientación da Pesca (IFOP) e ás medidas de carácter socioeconómico.

Pola súa vez o Regulamento (CE) n.º 2370/2002 do Consello, do 20 de decembro de 2002, polo que se establece unha medida comunitaria urxente para o despezamento de buques pesqueiros, institúe unha medida comunitaria para o período comprendido entre 2003-2006, co fin de axudarlles ós estados membros a conseguir novas reducións do esforzo pesqueiro derivadas dos plans de recuperación adoptados polo Consello, aumentando as primas nun 20 por cento de acordo cos baremos previstos no Regulamento (CE) n.º 2792/99.

Por outra parte, o Regulamento (CE) n.º 2371/2002 do Consello, do 20 de decembro de 2002, sobre a conservación e explotación sustentable dos recursos pesqueiros en virtude da política pesqueira común, en especial o seu capítulo III dedicado ó axuste da capacidade pesqueira, está dirixido a aplicar medidas para axustar a capacidade pesqueira da flota co fin de alcanzar un equilibrio estable e duradeiro entre esa capacidade pesqueira e as súas posibilidades de pesca, estendéndose a niveis de referencia da flota pesqueira, ó réxime de entradas e saídas e redución da capacidade total, ó intercambio de información e á condicionalidade da axuda financeira comunitaria e redución das posibilidades de pesca.

O conxunto da normativa comunitaria citada conforma a orientación dunha nova política pesqueira común, co obxectivo de suprimir capacidade, dirixindo a axuda financeira comunitaria destinada ó sector pesqueiro mediante o IFOP principalmente ó despezamento de buques pesqueiros. As axudas públicas para a renovación da flota limítanse ó período comprendido entre o 1 de xaneiro de 2003 e o 31 de decembro de 2004. Límite temporal, tamén, aplicable ás axudas destinadas á exportación de buques pesqueiros a países terceiros e os buques destinados a constituír empresas mixtas.

A normativa específica citada fai necesaria a adecuación ó ordenamento xurídico interno.

De forma específica, o capítulo I establece o obxecto do real decreto con descrición dos ámbitos de aplicación.

O capítulo II recolle a renovación da flota e describe as condicións para a construción dos buques pesqueiros, a achega de baixas, a potencia dos motores, a actividade da baixa, o primeiro despacho para exercer a pesca e a necesidade de achegar aval bancario para os buques pesqueiros que se beneficien de determinadas axudas. Segue a tramitación de solicitudes de autorización de construción, indicándose de forma expresa o período de validez do informe favorable que debe emitir o Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación, que terá unha duración de 18 meses, o órgano competente será a comunidade autónoma na que o buque fixe o seu porto base.

Descríbense os requisitos para a concesión de axudas á renovación da flota e faise referencia ós baremos que se conteñen no anexo I da norma.